UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Europese Unie valt definitief af in globale wedren tijdens coronacrisis

Marácz, L.

Publication date
2020
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2020). Europese Unie valt definitief af in globale wedren tijdens coronacrisis. *Armex*, *104*(5), 10-11. https://onsleger.nl/wp-content/uploads/2020/12/Armex5.pdf

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

Column

Europese Unie valt definitief af in globale wedren tijdens coronacrisis

Prof. Dr. László Marácz

Nog niet al te lang geleden onder het voorzitterschap van José Manuel Barroso, die van 2004 tot 2014 commissievoorzitter was, leefde in Brussel sterk het idee dat de Europese Unie (EU) naast andere mondiale grootmachten, zoals de VS, China en Rusland, een autonome rol zou kunnen spelen als grootmacht. De COVID-19 crisis heeft echter de zwakheden van de Unie pijnlijk blootgelegd. Het is duidelijk geworden dat de EU definitief een achterstand heeft opgelopen op het terrein van de ICT en de ontwikkeling van vaccins tegen virussen. Het gat dat in deze crisis op deze terreinen is ontstaan, valt niet te dichten. Voeg daaraan nog toe dat Europa niet voor zijn eigen veiligheid wil of kan zorgen en de conclusie kan niet anders zijn dan dat de EU definitief is afgevallen in de globale wedren tijdens de coronacrisis.

Digitale wedren

De COVID-19 crisis heeft nog duidelijker gemaakt dat Europa op het terrein van de ICT de aansluiting met de VS en China heeft verloren. Ook tijdens de crisis gaat de digitalisering van de samenleving in een hoog tempo door. De VS beschikt over zeer grote en invloedrijke Big Tech bedrijven, zoals Google, Apple, Microsoft, Facebook en Amazon. Ook China beschikt over zulke techgiganten, zoals Alibaba, Tencent en Huawei. De EU kan hier maar weinig tegenover zetten. Er zijn natuurlijk wel Europese ICT-bedrijven, zoals Ericsson, Vodafone en andere, maar die kunnen qua faciliteiten en omzet niet mee met de Amerikaanse en Chinese techreuzen. Tijdens de coronacrisis hebben de Amerikaanse Big Tech bedrijven hun positie in Europa versterkt. De Europese Commissie kan niet veel meer doen dan af en toe boetes opleggen aan de Amerikaanse en Chinese Big Tech bedrijven wegens concurrentievervalsing, zoals recentelijk tegen Amazon. De boetes die opgelegd worden aan dergelijke techbedrijven zijn hoog maar tegen het licht van de gigantische inkomsten die per jaar enkele honderden miljard euro per techreus bedragen, stelt een boete van de Europese Commissie van tien procent niet al te veel voor.

Een overzicht van techbedrijven in Silicon Valley. De VS beschikt over zeer grote en invloedrijke Big Tech bedrijven. Foto: Wikimedia Commons, Samykolon

De wereld is in feite in twee verschillende digitale blokken uiteengevallen. Google en haar diensten worden geweerd op de Chinese markt. De diensten van Chinese Big Tech bedrijven daarentegen, zoals de 5G-netwerken van Huawei voor nog een krachtigere communicatie, worden in het Westen geweerd. Dit dreigt ook te gebeuren met het Chinese chatprogramma WeChat, dat in handen is van Alibaba en het Chinese TikTok, dat ook onder jongeren in het Westen populair is en waarvan de Chinese techgigant ByteDance eigenaar is. De digitale Koude Oorlog tussen de VS en China is een feit. De EU heeft geen eensluidend antwoord hierop. Het gevolg hiervan zal zijn dat individuele Europese lidstaten hetzij bij de Amerikaanse, hetzij bij de Chinese techgiganten hun aanbestedingen zullen doen waardoor de digitale Koude Oorlog tussen China en de VS ook op Europese bodem zal worden uitgevochten en de EU uiteindelijk zal verzwakken.

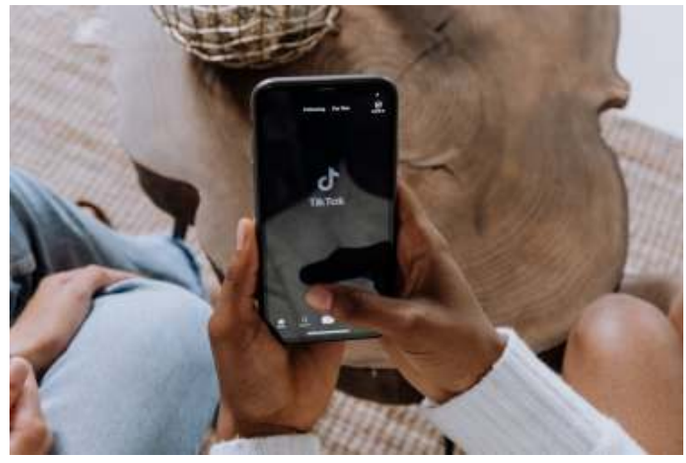

Het Chinese TikTok, dat ook onder jongeren in het Westen populair is, dreigt geweerd te worden in het Westen. Foto: Wikimedia Commons, Cottonbro

Vaccinatiewedren

De uitweg uit de COVID-19 pandemie wordt door de WHO en de lidstaten van de WHO gezocht in het massaal vaccineren van de wereldbevolking. Vandaar dat de uitbraak van het coronavirus wordt begeleid door de jacht op een werkend vaccin. De grote mondiale machtsblokken zijn bezig met de ontwikkeling hiervan. Ook Rusland heeft zich in deze strijd gemengd en heeft in september al het vaccin Spoetnik-V op de markt gebracht. Het Chinese bedrijf Sinovac beweert dat het eind 2020 kan beginnen met vaccineren met behulp van een anti-coronavirus vaccin dat in China wordt geproduceerd. De Westerse vaccins zullen voornamelijk door Amerikaanse bedrijven, zoals Pfizer, Moderna, en Johnson & Johnson worden geproduceerd. De Europese bijdrage aan deze vaccinjacht is bescheiden en heeft vooral de vorm van licentiehouders van Amerikaanse bedrijven. Ook de kennis en de marktsector hieraan verbonden, lijken de EU voorbij te gaan. De Europese Commissie

heeft inmiddels de vaccins tegen het coronavirus besteld bij Amerikaanse bedrijven en heeft de Russische en Chinese producenten te kennen gegeven dat op het grondgebied van de Unie hun vaccins niet gebruikt mogen worden. Als belangrijkste reden hiervoor geeft de Europese Commissie aan dat de Russische en Chinese vaccins niet volgens Europese voorschriften zijn getest. Hiermee is Europa wederom vooral afhankelijk van de VS - als we het Britse Astra Zeneca nog bij de EU mogen rekenen - en niet in staat om een eigen vaccin te ontwikkelen.

Europese veiligheid

Op het terrein van de twee belangrijkste economische bedrijvigheden tijdens de COVD-19 crisis, de ontwikkeling van vaccins en de verdere digitalisering van de samenleving blijkt de EU geen rol van betekenis te spelen. Voeg daaraan toe de achterstanden die Europa op het terrein van de veiligheid heeft opgelopen en het moge duidelijk zijn dat de Unie in de globale wedren, hoewel het de grootste consumentenmarkt in de wereld is, niet mee kan. De Amerikaanse president Donald Trump heeft erop gewezen dat de Europese leden van de NAVO veel te weinig bijdragen om de Westerse veiligheid te kunnen financieren. De afspraak van de NAVO-lidstaten om per jaar twee percent van het BNP bij te dragen aan het NAVO-budget wordt door de meeste Europese landen niet gehaald. Op het ogenblik voldoen slechts tien van de dertig NAVO-leden aan de tweeprocentsdefensienorm, te weten de VS, GB, Frankrijk, Polen, Roemenië, Griekenland, Noorwegen en de drie Baltische staten. De meeste Europese landen - waaronder ook ons land - voeren al een lange tijd een stevig bezuinigingsbeleid op defensie waarbij de negatieve inspanning van Berlijn om te voldoen aan de tweeprocentsnorm wel het meest in het oog loopt. Deze gegevens maken wel duidelijk dat de Europese NAVO-leden vooralsnog niet in staat zijn om gelijke tred te houden met de VS als het gaat om defensie-inspanningen en voor hun veiligheid grotendeels afhankelijk zijn van de VS.

Schengen

Naar aanleiding van de jihadistische aanslagen in Nice en Parijs, waarbij daders van buiten de EU betrokken waren, heeft de Franse president Emmanuel Macron verklaard dat hij het Schengenverdrag, dat vrij verkeer van personen en goederen in grote delen van de EU garandeert, wil herzien en de buitengrenzen wil versterken. Volgens hem moet er een nieuw evenwicht komen tussen veiligheid en het vrije verkeer van personen en goederen. Het is de retoriek die we al veel te lang horen van Europese leiders als terroristen weer eens vernietigend hebben toegeslagen. Het onvermogen van de EU om de buitengrenzen te beschermen en de bereidheid om daarvoor nu zelfs een van de kroonjuwelen van de EU, namelijk het Schengenverdrag, dat een symbool van Europese eenwording en economische vooruitgang is, te willen offeren, toont weer eens aan dat de EU zonder effectieve veiligheidsinspanningen zich niet kan handhaven in de globale wedren.

Europa neemt niet actief deel aan de wedren naar een coronavaccin.
Foto: Flickr, Jernej Furman

De Amerikaanse president Donald Trump heeft erop gewezen dat de Europese leden van de NAVO veel te weinig bijdragen.
Foto: Wikimedia Commons, Pool Moncloa, Fernando Calvo

Macron wil het Schengenverdrag herzien en de buitengrenzen van de EU versterken. Foto: caleaeuropeana.ro